

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ РЕГІОНУ

Туризм сьогодні є однією з провідних галузей економіки та найбільшим у світі джерелом доходів від експорту, забезпечення зайнятості, двигуном економічного зростання та регіонального розвитку.

Сучасний внутрішній туризм як економічне явище значно розширює та поглиблює технологічні та функціональні зв'язки туризму з іншими галузями національної економіки, створює нові робочі місця та виступає як каталізатор прискореного розвитку національної економіки, виступає як механізм перерозподілу доходу на користь регіонів, що спеціалізуються на туризмі.

Розвиток внутрішнього туризму є мультиплікатором росту національного доходу, зайнятості та розвитку місцевої інфраструктури та зростанню рівня життя місцевого населення, характеризується високим рівнем ефективності та швидкої окупності інвестицій, виступає як ефективний засіб охорони природи та культурної спадщини. Внутрішній туризм здатний активно впливати на економіку регіону та країни, в якому він розвивається, на його господарську, соціальну та гуманітарну основи.

Основними завданнями розвитку внутрішнього туризму в регіонах України є створення необхідного організаційно-правового і економічного середовища для розвитку галузі, формування конкурентоспроможного туристського продукту на основі ефективного використання природного та історико-культурного потенціалу, забезпечення соціально-економічних інтересів та екологічної безпеки.

З метою виявлення особливо важливих напрямків розвитку внутрішнього туризму необхідно враховувати фактори, що впливають на туристський потенціал місцевості, а саме:

- насиченість об'єктами туристського інтересу;
- частота традиційних масових заходів;
- ступінь відомості об'єктів туристського інтересу;
- рівень розвитку транспортної інфраструктури;
- ступінь благоустрою громадських територій;
- рівень розвитку розважального сектору;
- рівень розвитку сектору спорту;
- рівень розвитку громадського харчування;
- рівень безпеки;

- рівень розвитку торгівельного сектору;
- рівень розвитку готельного фонду;
- рівень соціально-економічного розвитку місцевості;
- географічне розташування;
- рівень розвитку охорони здоров'я та курортної справи;
- рівень розвитку зв'язку тощо.

Внутрішній туризм як соціально-економічний феномен наразі знаходиться в стадії глибокої структурної перебудови, інституційного становлення, створення внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків. В повній мірі це відноситься до процесу формування туристської інфраструктури, відповідного сегменту ринку праці, системи державного регулювання внутрішнього туризму.

Для рішення цих проблем та для планування довгострокового розвитку внутрішнього туризму необхідно розробити комплекс заходів, спрямованих на створення нормативно-правової бази та основ системи державного регулювання регіонального внутрішнього туризму, формування регіонального туристського ринку на основі розвитку конкуренції, поглиблення спеціалізації та кооперації в роботі туристських підприємств, забезпечення умов для розвитку різних видів внутрішнього туризму, інтеграції в систему туристського ринку та розвиток міжрегіонального співробітництва в галузі туризму.

Для підвищення ефективності внутрішнього туризму регіону доцільними є наступні напрямки розвитку:

- надання можливості тривалого відпочинку (від місяця та більше);
- створення для жителів регіону та гостей, які прибувають на короткі терміни (відраджень, наукові програми тощо) умов для проведення короткотермінового відпочинку на основі координації діяльності усіх учасників процесу обслуговування туристів.

Для реалізації цих напрямків необхідні наступні умови:

- розвиток інфраструктури внутрішнього туризму;
- застосування відносно низьковитратних технологій організації ефективних комунікацій між усіма учасниками ринку внутрішнього туризму.

Заходи, спрямовані на підвищення ефективності внутрішнього туризму регіону, повинні включати:

- нормативно-правове регулювання внутрішнього, в тому числі соціального туризму в урахуванням регіональної специфіки;
- розмежування функцій та визначення ролей сторін, залучених в туристську сферу, в процесі сумісної роботи з розвитку туристської інфраструктури;

– розробка та впровадження пріоритетних проєктів, що гарантують масовість внутрішнього туризму та швидку окупність інвестицій;

– створення професійного менеджменту та маркетингу на ринку внутрішнього туризму;

– стимулювання розвитку спеціалізованих видів туризму;

– реклама туристських об'єктів та брендинг територій;

– інформування споживачів туристських послуг про туристський потенціал регіонів та пропаганда внутрішнього туризму.

Для підвищення ефективності розвитку внутрішнього туризму необхідна державна підтримка та державне регулювання в галузі туризму, основними цілями яких є задоволення туристських потреб суспільства, раціональне використання туристських об'єктів, засобів і предметів праці, капіталу у сфері туристської індустрії, формування оптимальних розмірів і структури туристського руху, координація розвитку туризму з урахуванням різних її функцій та в'язків з іншими галузями економіки.

Реалізація запропонованих заходів стимулюватиме розвиток туристської діяльності в регіонах України, посилить взаємозв'язок галузі з іншими сферами соціального, економічного та культурного розвитку регіонів та всієї країни, що сприятиме зростанню авторитету регіонів країни на вітчизняному ринку туристських послуг, наповненню державного та місцевих бюджетів, створенню потужної туристської бази.

О.К. Любчук, д-р держ. упр., проф. (ДВНЗ «ПДТУ», Маріуполь)

Ю.В. Ярченко, канд. іст. наук, доц. (ДВНЗ «ПДТУ», Маріуполь)

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ПРИАЗОВ'І (ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ)

Сприятливі кліматичні умови, мальовничі береги рік і водоймищ, джерела цілющих вод, лісові масиви, лікувальні грязі, туристсько-екскурсійні об'єкти – є важливими ресурсами розвитку туризму в Приазов'ї Донецької області, його розвитку сприяє також наявність великої кількості споживачів, тому що район є промислово розвиненим і тут зосереджена більша частина трудових ресурсів.

Клімат району є помірно континентальним з м'якою зимою й посушливим літом, іноді з посухами й сильним вітром. Опадів випадає 450–550 мм у рік. Головною рікою Приазов'я (Донецька область) є